

Kjønstadmarka
Kjønstad gnr/bnr 7/1
Levanger Kommune
Nord-Trøndelag

Figur 1: Oversiktsbilde før avdekking. (Ruth Iren Øien)

Figurliste.....	2
Sammendrag	3
Praktiske opplysninger.	4
Bakgrunn for undersøkelsen:	4
Områdebeskrivelse og topografi	4
Metode.....	5
Dokumentasjon.....	6
Resultater.....	7
Fotoliste.....	9

Vedlegg 1: Kart fra Forundersøkelsen.

Figurliste

Figur 1: Oversiktsbilde før avdekking. (Ruth Iren Øien).....	1
Figur 2: Avdekket område, tatt mot sør. (Ruth Iren Øien).....	3
Figur 3: utskrift fra Askeladden - Riksantikvarens database for fredete kulturminner.....	5
Figur 4: Eksempel på mørkere flekker i undergrunnen. (Ruth Iren Øien).....	7

Sammendrag

Høsten 2008 gjennomførte NTNU en arkeologisk undersøkelse ved Kjønstadmarka gnr/bnr 7/1, Levanger Kommune, Nord-Trøndelag. Undersøkelsen skjedde i forbindelse med reguleringsplan for Kjønstamarka boligfelt etappe 1, veitrase fra Gjembleveien til Kjønstadmarka. Undersøkelsen omfatter Askeladden ID. 100654. Forundersøkelsen ble utført i oktober 2004, og det ble registrert en rekke stolpehull, 2 kokegroper og 2 strukturer med bevart treverk. Undersøkelsesområdet ligger i dyrket mark, ca 50 moh med utsikt utover fjorden både i øst og vest. Det ble avdekket et område på ca 850 m². Det ble funnet en rekke mørkere flekker i undergrunnen, noe utydelig avgrenset og med en fyllmasse med mørkebrun, svært bløt jord iblandet noe sand. Strukturene må sees på som steinopptrekk eller naturlige fordypninger i undergrunnen. Det ble ikke gjort funn av sikre automatisk fredete kulturminner i undersøkelsen.

Figur 2: Avdekket område, tatt mot sør. (Ruth Iren Øien)

Praktiske opplysninger.

Undersøkelsen fant sted 13-15.10. 08. Det ble i alt brukt 6 dagsverk i felt foruten maskinarbeid. 10 timer ble brukt til etterarbeid.
Prosjektleder var Brynja Bjørk Birgisdottir.

Feltleder og rapportansvarlig var undertegnende, mens prosjektleder var med i felt.
Gravemaskin var fra Sørheim Maskin A/S

Bakgrunn for undersøkelsen:

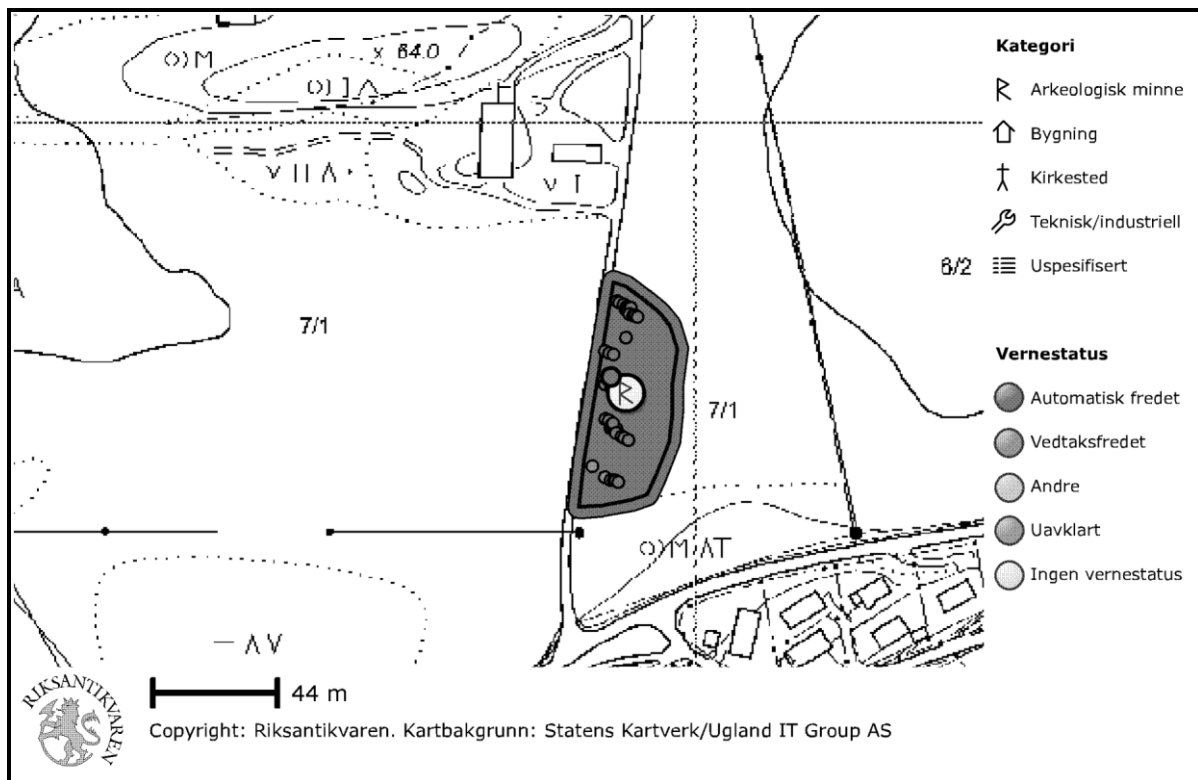
I forbindelse med ny reguleringsplan for Kjønstadmarka boligfelt ble det i oktober 2004 foretatt en påvisningsundersøkelse med maskinell flateavdekkingsmetode inne planområdet. Det ble registrert automatisk fredete kulturminner i tre områder, der denne undersøkelsen omfatter område 3 i forundersøkelsesrapporten og Askeladden ID. 100654. Området skal bygges ut i etapper, og gjeldene område er knyttet til opprusting av eksisterende kommunal vei.

Nord-Trøndelag fylkeskommune søkte Riksantikvaren om dispensasjon fra Lov om Kulturminner § 8,4.ledd den 4.10.2006. Vitenskapsmuseet tilsluttet seg Nord-Trøndelag fylkeskommune tilråding til dispensasjon fra Kml. 8.4. Med forbehold om at det i det berørte området skulle foretas en arkeologisk undersøkelse. Tilrådning med utarbeidet prosjektplan og budsjettforslag ble oversendt riksantikvaren den 26.10.2006.

Områdebeskrivelse og topografi

Lokaliteten ligger nordøst på Levangerneset, ca 2 km vest for Levanger sentrum. Lokaliteten ligger på en åpen oppdyrka flate ca 50moh, langs kommunal vei mellom Gjemble og Kjønstadmarka. Det er god utsikt over fjorden både til øst og vest. I øst og vest er terrenget svakt hellende ned mot fjorden. På sørsiden av feltet er det et belte med lauvskog og stigende terreng, før man kommer opp på Gjembleveien. I Nord stiger terrenget opp mot Kjønstadmarka.

Området ligger på gammel havbunn der dyrkningslaget i dag varierer fra 25 -80 cm. Matjordlaget var dypest i sør og ble gradvis tynnere mot nord. Undergrunnen besto av grus med mye nevestore steiner.

Figur 3: utskrift fra Askeladden - Riksantikvarens database for fredete kulturminner.

Det er ingen tidligere funn på gården, men på Levangerneset er det bevart en mengde gravminner i form av hauger og røyser. Sør for feltet, mot Gjemle er det registrert gravminner på gårdene Kjønstad Mellem, gnr/bnr 6/2, Kjønstad Nedre gnr/bnr 6/3, Gjemle Nordre 3/1. Nordvest for feltet mot Kjønstadmarka er det ytterligere registrert tre gravhauger på gården Kjønstad vestre gnr/bnr 6/2. Det ble også under samme påvisningsundersøkelse påvist bosetningsspor på ytterligere to områder innenfor planområdet i Kjønstadmarka. På gården Kjønstad gnr 6, ble det funnet en rekke bosetningsspor registrert i Askeladden ID. 100554 og id 100771. Bosetningssporene består av kokegroper, ildsteder og brannlag. Lokaliteten ligger dermed i et område som er rikt på kulturminner.

Metode

Boplasser og gårdsanlegg fra bronsealder og jernalder går inn i en gruppe kulturminner som sjeldent har synelige spor på overflaten. Dette kan skyldes at veggvoller, kulturlag, stolpehuller, og ildsteder er blitt dyrket bort gjennom middelalderen og i nyere tid. En annen mulighet er at de aldri har hatt konstruksjoner som etterlater synlige spor på overflaten. Boplasssporene synes som mørkere flekker mot en som regel lysere undergrunn.

Maskinell fflateavdekking ble foretatt i tråd med ”Maskinell fflateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser”, Ved Trond Løken, Lars Pilø og Ole Hemdorff,(1996). Ved hjelp av gravemaskin fjerner man den omrotede dyrkningsjorden/pløyelaget slik at stolpehull, ildsteder, kokegroper, veggrøfter, og andre nedgravninger blir synlig.

Avdekkingen startet kant i kant med den eksisterende vei, fra sør mot nord. En 94 m lang sjakt ble åpnet, det ble i alt gravd 2 floer en sammenlagt bredde på 8-10 m. Det ble til sammen

avdekket et areal på ca 850 m². Dybden på dagens dyrkningslag varierte fra 25 -80 cm, dypest i sør og ble gradvis grunnere mot nord. Massen ble deponert på østre siden av feltet.

Dokumentasjon

På grunn av at det ikke ble gjort funn av automatisk fredete kulturminner ble ikke avdekket flate tegnet eller dokumentert utover bruk av foto. Enkelte strukturer ble gitt struktur nr, disse ble snittet, tegnet og fotografert, (se kapittel for resultater). Det ble brukt digitalt speilreflekskamera til hoveddokumentasjon. Det ble i alt tatt 24 bilder. Bildene inneholder oversiktsbilder før, under og etter avdekking, samt detaljbilder av antatte strukturer, steinopptrekk og naturlige fordypninger. Målestokker som ble brukt ved fotografering var en tommestokk. Det ble ikke funnet noen strukturer som inneholdt trekull, det ble derfor ikke tatt noen vitenskaplige prøver.

Resultater.

Lokaliteten er plassert i terrenget på et høydedrag med utsikt over fjorden både i øst og vest. Området er flatt og ligger i et område med dyrket mark. Dette er områder der det ofte finnes bosetningsspor fra bronse- og jernalder. Under dyrkningslaget var det enkelte steder et svært fuktig mørkebrunt lag, av organisk karakter. Under undersøkelsen ble det funnet en rekke mørke flekker av ulik størrelse. De fleste av disse var uklart avgrenset, noe utflytende i kantene og hadde en fyllmasse av mørkebrun husmusholdig jord, blandet med noe sand og grus. Fyllmassen var svært fuktig. Det er disse mørke flekkene i undergrunnen som kan ha blitt tolket som stolpehull under påvisningsundersøkelsen.

Figur 4: Eksempel på mørkere flekker i undergrunnen. (Ruth Iren Øien)

De mest lovende strukturene som var klart avgrenset ble gitt strukturnummer og snittet. Struktur 1 ble funnet i tilknytning til en moderne grøft, dette var den eneste strukturen som så ut til å ha bevarte trekullfragmenter i plan. Det var ikke bevart kull i profil, så en kullprøve ble tatt ut fra plan. Prøven ble vasket og den viste seg ikke å inneholde kull.

Strukturen er usikker og kan ikke med sikkerhet knyttes til forhistorisk tid. Det ble ytterligere snittet 3 strukturer, disse hadde alle samme type fyllmasse, buede kanter og en dybde som varierte mellom 15- 25 cm. Av disse var en struktur et mulig stolpehull. To av strukturene ble snittet ettersom de under forundersøkelsen ble registrert som kokegrop. Det ble ikke funnet

trekull eller skjørbrent stein i gropene og de hadde den samme fyllmassen som de omliggende strukturene.

Figur 5: Mulig stolpehull/steinopptrekk?

I tillegg til dette ble en del strukturer snittet med spade. Disse viste seg også å inneholde samme type fyllmasse, men de fleste var utydelig avgrenset og hadde svært grunne profiler. Det er nærliggende og tro at disse mørke flekkene kan ha oppstått som et resultat av steinopptrekk, da undergrunnen i område besto av sandblandet grus med mye nevestor og enkelte større steiner. Det kan også dreie seg om naturlige fordypninger i undergrunnen. Det ble ikke funnet bosetningsspor under undersøkelsen og ingen av strukturene kan sies å være automatisk fredete kulturminner

Fotoliste

Foto nr	Beskrivelse	Tatt mot	Dato	Tatt av
1	Oversiktsbilde før avdekking	SØ	13.10.2008	RiØ
2	Oversiktsbilde før avdekking	SØ	13.10.2008	RiØ
3	Oversiktsbilde før avdekking	SØ	13.10.2008	RiØ
4	Struktur 1, plan	N	14.10.2008	BBB
5	Struktur 1, plan	N	14.10.2008	BBB
6	Struktur 2, plan	N	14.10.2008	RiØ
7	Struktur 1, profil	N	14.10.2008	BBB
8	Struktur 3, Plan	N	14.10.2008	RIØ
9	Struktur 2, profil	N	14.10.2008	RIØ
10	Struktur 3, profil	N	14.10.2008	BBB
11	Struktur 4 plan	N	14.10.2008	RIØ
12	Eksempelbilde på naturlig fordypning	N	14.10.2008	RIØ
13	Eksempelbilde på naturlig fordypning	N	14.10.2008	RIØ
14	Eksempelbilde på naturlig fordypning	N	14.10.2008	RIØ
15	Oversiktsbilde etter avdekking	S	14.10.2008	RIØ
16	Oversiktsbilde etter avdekking	S	14.10.2008	RIØ
17	Oversiktsbilde etter avdekking	S	14.10.2008	RIØ
18	Oversiktsbilde etter avdekking	N	14.10.2008	RIØ
19	Oversiktsbilde etter avdekking	N	14.10.2008	RIØ
20	Oversiktsbilde etter avdekking	N	14.10.2008	RIØ
21	To nyere tids grøfter som krysser feltet	N	14.10.2008	RIØ
22	Steinansamling som ligger i tilknytning til grøft	V	14.10.2008	RIØ
23	Steinansamling som ligger i tilknytning til grøft	V	14.10.2008	RIØ
24	Oversiktsbilde toppen feltet mot nord.	N	14.10.2008	RIØ

